

**Hallituksen esitys eduskunnalle Viron kanssa tehdyn
sijoitusten edistämistä ja suojelua koskevan sopimuksen
eräiden määräysten hyväksymisestä**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Viron kanssa helmikuussa 1992 tehdyn sijoitusten edistämistä ja suojelua koskevan sopimuksen. Sopimuksella halutaan laajentaa ja syventää Suomen ja Viron välistä taloudellista, teollista ja teknistä yhteistyötä pitkällä aikavälillä sekä luoda suotuisat edellytykset sopimuspuolten kansalaisten ja yhtiöiden sijoituksille sekä yhtiöiden etabloitumiselle toisessa sopimusvaltiossa. Sopimuksessa tunnustetaan lisäksi tarve suojella sijoituksia samoin kuin

lisätä niiden liikkuvuutta ja yksittäisten liiketoimien käynnistymistä.

Sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jolloin sopimusvaltioiden hallitukset ovat ilmoittaneet toisilleen täyttäneensä lainsäädännössään sopimuksen voimaantulolle asetetut vaatimukset. Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen eräiden lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten hyväksymisestä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja asian valmisteilu

Viron itsenäistyttyä oli Suomen kannalta tärkeätä sopia pikaisesti niistä puitteista, joissa kaupallis-taloudellista yhteistyötä Viron kanssa tultaisiin vastaisuudessa harjoittamaan. Vaihtoehtoina oli jatkaa entisiä Neuvostoliiton kanssa tehtyjä sopimuksia valtioseuraannon perusteella tai tehdä kokonaan uudet sopimukset. Neuvostoliiton kanssa oli tehty 21 päivänä elokuuta 1991 voimaan tullut sopimus sijoitusten edistämisestä ja molemminpuolisesta suojelusta (SopS 57-58/91). Viron kanssa todettiin yhteisesti, ettei vanhojen järjestelyjen jatkaminen ollut tarkoituksenmukaista ja päädyttiin uuden sopimuksen tekemiseen.

Suomen ja Viron välinen kauppavaihto vuonna 1990 oli noin 552 miljoonaa markkaa, josta tuonnin osuus oli noin 357 miljoonaa markkaa viennin oltua noin 195 miljoonaa markkaa. Virossa toimi vuonna 1991 yhteensä 1116 yritystä, jotka oli perustettu ulkomaisella pääomalla. Niistä 457 oli suomalaisia, joilla oli

yhteensä 516 yhteistyökumppania. Suomalais-sijoitusten määrä oli yhteensä 41 miljoonaa ruplaa eli 21,8 prosenttia yritysten ulkomaisesta pääomasta. Suomalais-virolaiset yritykset toimivat muun muassa seuraavilla aloilla: pien-taloteollisuus, väriteollisuus, hotellitoiminta, elintarviketeollisuus, huoltoasematoiminta ja kuljetusala. Näyttää ilmeiseltä, että investoinnit Suomesta Viroon tulevat lähivuosina merkittävästi lisääntymään.

Neuvottelut sijoitusten edistämistä ja suojelua koskevasta uudesta sopimuksesta Suomen ja Viron välillä käytiin Tallinnassa marrakuussa 1991 Suomen osapuolen laatiman luonnoksen pohjalta. Sopimus allekirjoitettiin Tallinnassa 13 päivänä helmikuuta 1992.

Suomella on vastaavanlainen voimassa oleva sopimus Bulgarian (SopS 39-40/85), Egyptin (SopS 2-3/82), Kiinan (SopS 3-4/86), Malesian (SopS 78-79/87), Sri Lankan (SopS 53-54/87), Unkarin (SopS 19-20/89), Puolan (SopS 23-24/91) ja Tshekin ja Slovakian liittotasavallan (SopS 72-73/91) kanssa.

2. Sopimuksen merkitys

Sopimuksen määräykset tarjoavat suomalaisille sijoituksille suosituimmuusaseman, mahdollistavat voittojen ja pääoman kotiutuksen, antavat suojan kansallistamista vastaan sekä määrittelevät riitojen selvittelymekanismien. Näin ollen sopimus tarjoaa suotuisat edellytykset suomalaisten sijoitusten lisäämiselle Viron tasavallassa.

Sopimuksen mukaan kumpikin sopimuspuoli turvaa omien lakiansa ja määräystensä sallimisrajoissa toisen sopimuspuolen sijoittajille kohtuullisen ja oikeudenmukaisen kohtelun kaikissa tilanteissa. Kummankaan sopimuspuolen sijoittajien toisen sopimuspuolen alueella tekemiin sijoituksiin tai niiden tuottoon ei saa soveltaa epäedullisempaa kohtelua kuin on myönnetty kolmansien maiden yritysten tai kansalaisten tekemille sijoituksille. Sopimuksen mukaiset sijoitukset saavat suojelua ja turvaa toisen sopimuspuolen alueella tämän sopimuspuolen asianomaisten oikeussääntöjen mukaisesti. Sopimuksella taataan myös sijoittajan oikeus palauttaa kotimaahansa sijoituksesta saadut voitot sekä omaisuuden myynnistä saatavat tulot.

Kumpikin sopimuspuoli voi pakkolunastaa,

kansallistaa tai muutoin ottaa haltuun toisen sopimuspuolen sijoittajien tekemät sijoitukset ainoastaan, mikäli toimenpiteisiin ryhdytään yleisen edun vuoksi ja asianmukaisin laillisin menettelyin kansainvälisen oikeuden mukaisesti. Toimenpiteisiin liittyvät määräykset nopean, riittävän ja tehokkaan korvauksen suorittamisesta. Kummankin sopimuspuolen sijoittajia, joille koituu vahinkoa sijoitustensa menetyksistä toisen sopimuspuolen alueella, kohdellaan näistä menetyksistä aiheutuvien korvausten, hyvitysten tai muiden suoritusten osalta yhtä edullisesti kuin kolmannen valtion kansalaisia tai yhtiöitä.

Mikäli sijoittajan ja toisen sopimuspuolen välillä tai sopimuspuolten välillä syntyy sijoituksia koskevia riitoja, on sopimuksessa määräykset noudatettavasta välimies- ja muusta menettelystä.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Sopimuksella ei ole valtion tulo- ja menoarvioon ulottuvia vaikutuksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Sopimuksen sisältö

1. artikla. Artiklassa määritellään sopimuksessa käytetyt seuraavat käsitteet: sijoitus, tuotto, sijoittaja, alue ja sopimuksessa tarkoitettu investointi tulkinnanvaraisessa tapauksessa.

2. artikla. Artiklassa määritellään ne sijoitukset, joihin sopimusta sovelletaan.

3. artikla. Artiklaan sisältyvät määräykset vastaanotettujen sijoitusten kohtuullisesta ja oikeudenmukaisesta kohtelusta kansainvälisen oikeuden mukaisesti.

4. artikla. Artiklan määräykset takaavat tehdyille sijoituksille suosituimmuuskohtelun sekä määrittelevät sijoitusten suosituimmuuskohtelun sodan, aseellisen selkkauksen, hätätilan, kapinan tai mellakan vuoksi aiheutuneiden menetyksien korvaamisen yhteydessä. Artiklan mukaan sopimuspuolta ei voida velvoittaa so-

veltamaan suosituimmuuskohtelua tilanteissa, jotka johtuvat tulliliitosta, vapaakauppa-alueen muodostamista koskevasta sopimuksesta tai muista alueellisen yhteistyön muodoista, joihin jompikumpi sopimuspuoli on tullut tai tulee osapuoleksi. Suosituimmuuskohtelua ei myöskään voida soveltaa tilanteissa, joka johtuu kansainvälisestä sopimuksesta tai järjestelyistä, jotka liittyvät verotukseen.

5. artikla. Artiklaan sisältyvät määräykset sijoitusten pakkolunastukseen, kansallistamiseen tai haltuunottoon liittyvistä ehdoista.

6. artikla. Sopimuspuolet sitoutuvat sallimaan vaihdettavina valuuttoina tapahtuvat investointien ja niiden tuottojen kotiutukset voimassaolevan lainsäädäntönsä mukaisesti. Sopimuspuolet soveltavat tältä osin suosituimmuuskohtelua.

7. artikla. Sopimuspuolten kansallisen lain-

säädännön tai kansainvälisoikeudellisten velvoitteiden sisältämät, nyt tehtyä sopimusta edullisemmat määräykset tulevat sopimuspuolten eduksi.

8. artikla. Sijoittajan ja sopimuspuolen väliset riidat on alistettava valtioiden ja toisten valtioiden kansalaisten välisten sijoituksia koskevien riitaisuuksien ratkaisemisesta tehdylle yleissopimuksella (SopS 3-4/69) perustetulle kansainväliselle ratkaisu- ja sovittelukeskukselle (ICSID) sitten kun molemmat sopimuspuolet ovat sitoutuneet tähän järjestelyyn tai kansainväliselle ad hoc -välimiesoikeudelle ratkaistaviksi. Toistaiseksi Viro ei ole vielä liittynyt ICSID:iin, joten riitaisuudet ratkaistaan ad hoc -välimiesmenettelyssä soveltamalla Yhdistyneiden kansakuntien kansainvälisen kauppaoikeuden toimikunnan (UNCITRAL) välimiesmenettelysääntöjä. Välimiesmenettelyä koskeva lauseke on ristiriidassa voimassaolevan lain kanssa, koska kyseessä olevat riidat olisi muuten käsiteltävä suomalaisessa tuomioistuimessa.

9. artikla. Sopimuspuolten väliset riidat sopimuksen tulkinnasta ja soveltamisesta on mahdollisuuksien mukaan ratkaistava diplomaattiteitse. Jos riitaa ei näin voida ratkaista, se on saatettava jommankumman sopimuspuolen pyynnöstä ad hoc -välimiesoikeuden ratkaistavaksi.

10. artikla. Artiklaan sisältyvät määräykset sijaantulon osalta.

11. artikla. Sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jolloin sopimuspuolten hallitukset ovat ilmoittaneet toisilleen lainsäädäntönsä mukaisten vaatimusten täyttämistä. Sopimus on voimassa viisitoista vuotta. Tämän jälkeen se on voimassa kahdennentoista kuukauden päättymiseen siitä päivästä, kun toinen sopimuspuolista on ilmoittanut kirjallisesti irtisanomisesta toiselle sopimuspuolelle. Niiden sijoitusten osalta, jotka on tehty ennen kuin sopimuksen irtisanominen tulee voimaan, 1—10 artiklan määräykset ovat edelleen voimassa kymmenen vuotta sopimuksen voimassaolon päättymisen jälkeen ja sen jälkeen kansainvälisen oikeuden sääntöjen mukaisesti.

2. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Sopimuksen 4 artiklan 1 kappaleen mukaan kumpikaan sopimuspuoli ei sovelle alueellaan

tämän sopimuksen määräysten mukaisesti vastaanotettuihin toisen sopimuspuolen sijoittajien tekemiin sijoituksiin tai niiden tuottoon epäedullisempaa kohtelua kuin se soveltaa minäkään kolmannen valtion sijoittajien tekemiin sijoituksiin tai niiden tuottoon.

Sopimuksen 4 artiklan 2 kappaleen mukaan sopimuspuolen sijoittajiin, joiden sijoituksille aiheutuu menetyksiä toisen sopimuspuolen alueella sodan tai muun aseellisen selkkauksen, hätätilan tai vastaavanlaisen tapahtuman vuoksi, ei saa soveltaa ennalleen palauttamisen, vahingonkorvauksen, hyvityksen tai muunlaisen järjestelyn osalta epäedullisempaa kohtelua kuin toinen sopimuspuoli soveltaa kolmannen valtion sijoittajiin. Tällaisessa tilanteessa mahdollisesti suoritettavien korvausten on oltava siirrettävissä vaihdettavissa valuutoissa kuuden kuukauden kuluessa sopimuspuolten välillä.

Sopimuksen 5 artiklan mukaan kumpikaan sopimuspuoli ei saa pakkolunastus- tai kansallistamistapauksissa kohdella alueellaan toisen sopimusosapuolen sijoittajia epäedullisemmin kuin kolmannen valtion sijoittajia. Mikäli tällainen toimenpide yleisen edun vuoksi sekä muutoin laillisin edellytyksin suoritettaisiin, tulee sijoituksen markkina-arvo korvata sijoittajalle.

Sopimuksen 8 artiklan määräykset, jotka koskevat pakollista välimiesmenettelyä, merkitsevät poikkeusta Suomen lainsäädännöstä.

Mainitut määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan, minkä vuoksi eduskunnan suostumus on näiltä osin tarpeen.

Edellä olevan perusteella ja hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi ne Tallinassa 13 päivänä helmikuuta 1992 Suomen tasavallan hallituksen ja Viron tasavallan hallituksen välillä sijoitusten edistämisestä ja suojelusta tehdyn sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

L a k i

Viron kanssa sijoitusten edistämisestä ja suojelusta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tallinnassa 13 päivänä helmikuuta 1992 Suomen tasavallan hallituksen ja Viron tasavallan hallituksen välillä sijoitusten edistämisestä ja suojelusta tehdyn sopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin siitä on sovittu.

2 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

3 §

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 30 päivänä huhtikuuta 1992

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri Pertti Salolainen

SOPIMUS

Suomen tasavallan hallituksen ja Viron tasavallan hallituksen välillä sijoitusten edistämisestä ja suojelusta

Suomen tasavallan hallitus ja Viron tasavallan hallitus,

jotka haluavat tehostaa taloudellista yhteistyötä molempien maiden keskinäiseksi eduksi,

joiden aikomuksena on luoda suotuisat edellytykset sopimuspuolen sijoittajien toisen sopimuspuolen alueella tekemille sijoituksille, ja

jotka tunnustavat tarpeen suojella kummankin sopimuspuolen sijoittajien tekemiä sijoituksia sekä tehostaa pääoman liikkuvuutta ja yksittäisten liiketoimien käynnistymistä pitäen silmällä kummankin sopimuspuolen taloudellista menestystä,

Ovat sopineet seuraavasta:

1 artikla

Määritelmät

(1) Tässä sopimuksessa:

a) ”sijoitus” tarkoittaa kaikenlaisia taloudelliseen toimintaan liittyviä varoja ja käsittää erityisesti, joskaan ei yksinomaisesti:

(i) irtaimen ja kiinteän omaisuuden ja muut omistusoikeudet, kuten kiinnitykset, pidätysoikeudet ja pantit;

(ii) yhtiöiden osuudet, osakkeet ja debentuurit tai osuudet tällaisten yhtiöiden omaisuuteen;

(iii) oikeuden rahaan tai rahalliseen saatavaan tai oikeuden suoritukseen, jolla on taloudellinen arvo;

(iv) tekijänoikeudet, teollisoikeudet (kuten

AGREEMENT

between the Government of the Republic of Finland and the Government of the Republic of Estonia for the promotion and protection of investments

The Government of the Republic of Finland and the Government of the Republic of Estonia,

Desiring to intensify economic co-operation to the mutual benefit of both countries,

Intending to create favourable conditions for investment by investors of either Party in the territory of the other Party, and

Recognizing the need to protect investments by investors of both Parties and to stimulate the flow of capital and individual business initiative with a view to the economic prosperity of both Parties,

Have Agreed as follows:

Article 1

Definitions

(1) For the purposes of this Agreement:

a) ”investment” means every kind of asset connected with economic activities and in particular, though not exclusively, includes:

(i) movable and immovable property and any other property rights such as mortgages, liens or pledges;

(ii) shares, stocks and debentures of companies or interests in the property of such companies;

(iii) title or claim to money or right to any performance having an economic value;

(iv) copyrights, industrial property rights

patentit, tavaramerkit, teolliset mallioikeudet), tekniset valmistusmenetelmät, tietotaidon, kaupanimet ja goodwill-arvon;

(v) lakiin tai sopimukseen perustuvat liike-toiminnan toimitukset mukaanlukien luonnonvarojen etsintää, jalostamista, louhintaa tai hyödyntämistä koskevat toimitukset;

b) "tuotto" tarkoittaa sijoituksen tuottamia rahamääriä ja käsittää erityisesti, joskaan ei yksinomaan, voiton, koron, pääomatulot, osin-got, rojalit ja maksut;

c) "sijoittaja" tarkoittaa:

(i) luonnollista henkilöä, joka on jomman-kumman sopimuspuolen kansalainen sen lakien mukaisesti; ja

(ii) oikeushenkilöä, jonka keskuspaikka on jommankumman sopimuspuolen alueella tai kolmannen valtion alueella, jolloin jomman-kumman sopimuspuolen sijoittajalla on siinä hallitseva osuus;

d) "alue" tarkoittaa Suomen osalta Suomen tasavallan aluetta ja kaikkia Suomen tasavallan aluevesiin liittyviä alueita, joilla Suomi lainsäädäntönsä mukaan ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti saa käyttää oikeuksiaan merenpohjan ja sen sisustan luonnonvarojen tutkimiseen ja hyväksikäyttöön;

ja Viron osalta Viron tasavallan aluetta ja kaikkia Viron tasavallan aluevesiin liittyviä alueita, joilla Viro lainsäädäntönsä mukaan ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti saa käyttää oikeuksiaan merenpohjan ja sen sisustan luonnonvarojen tutkimiseen ja hyväksikäyttöön.

(2) Jos sijoitusta kaavaillaan sopimuspuolen alueelle sellaisen yhtiön toimesta, joka ei täytä tämän artiklan 1 kappaleen c(ii) -kohdan määritelmän mukaisia ehtoja, mutta jossa toisen sopimuspuolen sijoittajilla on hallitseva osuus, ensiksi mainitun sopimuspuolen on molempien sopimuspuolten keskenään niin sopiessa pidettävä yhtiötä sellaisena, joka saa suojelua tämän sopimuksen mukaisesti sanotun sijoituksen osalta.

2 artikla

Tämän sopimuksen soveltaminen

(1) Tätä sopimusta sovelletaan ainoastaan

(such as patents, trade marks, industrial designs), technical processes, know-how, business names and goodwill;

(v) business concessions conferred by law or under contract, including concessions to search for, cultivate, extract or exploit natural resources;

b) "returns" means the amounts yielded by an investment and in particular, though not exclusively, includes profit, interest, capital gains, dividends, royalties and fees;

c) The term "investor" means:

(i) any natural person who is a national of either Contracting Party in accordance with its laws; and

(ii) any legal person having its seat in the territory of either Contracting Party, or in a third country with a predominant interest of an investor of either Contracting Party.

d) "territory" means in respect of Finland the territory of the Republic of Finland and any area adjacent to the territorial waters of the Republic of Finland within which, under the laws of Finland and in accordance with international law, the rights of Finland with respect to the exploration and exploitation of the natural resources of the seabed and its subsoil may be exercised;

and in respect of Estonia it means the territory of the Republic of Estonia and any area adjacent to the territorial waters of the Republic of Estonia within which, under the laws of Estonia and in accordance with international law, the rights of Estonia with respect to the exploration and exploitation of the natural resources of the seabed and its subsoil may be exercised.

(2) If an investment is envisaged in the territory of one Contracting Party by a company which is not covered by the definition in paragraph (1) c) (ii) of this Article, but in which investors of the other Contracting Party have a predominant interest, the former Contracting Party shall, by mutual agreement between the two Contracting Parties, regard the company as one which enjoys protection under this Agreement in respect of the said investment.

Article 2

Applicability of this Agreement

(1) This Agreement shall only apply to

sijoituksiin, jotka on tehty vastaanottajamaan lakien, määräysten ja menettelytapojen mukaisesti.

(2) Huomioonottaen tämän artiklan 1 kapaleen määräykset, tätä sopimusta sovelletaan kaikkiin sijoituksiin, joita toisen sopimuspuolen sijoittajat ovat tehneet toisen sopimuspuolen alueella ennen tämän sopimuksen voimaantuloa tai sen jälkeen.

3 artikla

Sijoitusten suojelu

Kumpikin sopimuspuoli turvaa kaikissa tilanteissa omien lakiansa ja määräystensä sallimissa rajoissa ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti kohtuullisen ja oikeudenmukaisen kohtelun toisen sopimuspuolen sijoittajien tekemille sijoituksille.

4 artikla

Suosituimmuusmääräykset

(1) Kumpikin sopimuspuoli myöntää toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille täyden turvan ja suojelun, mikä ei missään tapauksessa saa olla vähemmän kuin mitä jonkun kolmannen valtion sijoittajien sijoituksille myönnetään. Kummankin sopimuspuolen tulee noudattaa sijoituksia koskevia sitoumuksiaan.

(2) Sopimuspuolen sijoittajiin, joiden sijoituksille aiheutuu menetyksiä toisen sopimuspuolen alueella sodan tai muun aseellisen selkkauksen, hätätilan, kapinan tai mellakan vuoksi, ei sovelleta ennalleen palauttamisen, korvauksen, hyvityksen tai muun vastikkeen osalta epäedullisempaa kohtelua kuin toinen sopimuspuoli soveltaa kolmannen valtion sijoittajiin. Tällaisten suoritusten on oltava vapaasti siirrettävissä sopimuspuolten välillä.

(3) Tämän sopimuksen määräyksiä sellaisen kohtelun myöntämisen osalta, joka ei ole epäedullisempaa kuin se, jota sovelletaan kolmannen valtion sijoittajiin, ei voida tulkita siten, että se velvoittaisi sopimuspuolta ulottamaan toisen sopimuspuolen sijoittajiin etua kohtelusta, suosituimmuudesta tai etuoikeudesta, joka johtuu:

a) olemassa olevasta tai tulevasta tulliliitosta, talusliitosta tai vapaakauppa-alueen muodostamista koskevasta sopimuksesta tai muista alueellisen yhteistyön muodoista, joiden osa-

investments made in accordance with the laws, regulations and procedures of the host country.

(2) Subject to the provisions of paragraph (1) of this Article, this Agreement shall apply to all investments made in the territory of a Contracting Party by investors of the other Contracting Party before or after the entry into force of this Agreement.

Article 3

Protection of Investments

Each Contracting Party shall, subject to its laws and regulations and in conformity with international law, at all times ensure fair and equitable treatment to the investments of investors of the other Contracting Party.

Article 4

Most-favoured-nation Provisions

(1) Each Contracting Party shall accord to investments of investors of the other Contracting Party full security and protection which in any case shall not be less than that accorded to investments of investors of any third State. Each Contracting Party shall observe any obligation it may have entered into with regard to investments.

(2) Investors of either Contracting Party whose investments suffer losses in the territory of the other Contracting Party owing to war or other armed conflict, state of emergency, revolt or riot, shall be accorded treatment no less favourable by such other Contracting Party than that Party accords to investors of any third State as regards restitution, indemnification, compensation or other valuable consideration. Such payments shall be freely transferable between the two Contracting Parties.

(3) The provisions of this Agreement relating to the granting of treatment not less favourable than that accorded to the investors of any third State shall not be construed so as to oblige one Contracting Party to extend to the investors of the other the benefit of any treatment, preference or privilege resulting from:

a) any existing or future customs union, economic union or agreement regarding the formation of a free trade area or other forms of regional co-operation to which either of the

puoleksi jompikumpi sopimuspuolista on tullut tai saattaa tulla, tai

b) kansainvälisestä sopimuksesta tai järjestelystä, joka liittyy kokonaan tai pääasiassa verotukseen.

5 artikla *Pakkolunastus*

(1) Sopimuspuoli ei saa ryhtyä toisen sopimuspuolen sijoittajan tekemään sijoitukseen kohdistuvaan pakkolunastukseen, kansallistamiseen tai muihin toimiin, jotka vastaavat vaikutuksiltaan kansallistamista tai pakkolunastusta, paitsi seuraavin ehdoin:

a) toimenpiteisiin ryhdytään yleisen edun vuoksi ja asianmukaisin laillisin menettelyin;

b) toimenpiteet eivät ole syrjiviä;

c) toimenpiteisiin liittyy määräykset nopean, riittävän ja tehokkaan korvauksen suorittamisesta. Sellaisen korvauksen on katettava toimenpiteen kohteena olevan sijoituksen markkina-arvo välittömästi ennen edellä tässä kappaleessa tarkoitettuihin toimiin ryhtymistä tai julkiseen tietoon tulemistä, ja sen on oltava vapaasti siirrettävissä vaihdettavina valuuttoina sopimuspuolen alueelta sen virallisen valuuttakurssin mukaisena, joka on voimassa arvon määrittämispäivänä. Siirto on toteutettava ilman aiheetonta viivytystä siirtomuodollisuuksien suorittamisen tavanomaisesti vaatiman ajanjakson kuluessa, mikä ei missään tapauksessa saa ylittää kuutta kuukautta. Korvauksen tulee sisältää korko maksupäivään asti sopimuspuolen keskuspankin soveltaman kaupallisen korkokannan mukaisesti.

(2) Tämän artiklan 1 kappaleen määräyksiä sovelletaan myös sijoituksen tuottoihin sekä lakkauttamistapauksessa saatavaan tuottoon.

6 artikla *Sijoituksen ja tuottojen palauttaminen*

(1) Sopimuspuolen on lakiensa ja määräystensä mukaisesti sallittava siirtää vaihdettavina valuuttoina ilman rajoituksia ja aiheetonta viivytystä, joka tapauksessa enintään kuuden kuukauden ajanjakson puitteissa:

a) nettovoitot, osingot, rojalit, tekniset avustukset ja muut maksut, korot ja muut toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksesta aiheu-

Contracting Parties is or may become a party, or

b) any international agreement or arrangement relating wholly or mainly to taxation.

Article 5 *Expropriation*

(1) Neither Contracting Party shall take any measures of expropriation, nationalization or any other measures, having effect equivalent to nationalization or expropriation, against the investment of an investor of the other Contracting Party except under the following conditions:

a) the measures are taken in the public interest and under due process of law;

b) the measures are not discriminatory;

c) the measures are accompanied by provisions for the payment of prompt, adequate and effective compensation. Such compensation shall amount to the market value of the investments affected immediately before the measures referred to above in this paragraph occurred or became public knowledge and it shall be freely transferable in convertible currencies from the Contracting Party, at the official rate of exchange prevailing on the date used for the determination of value. The transfer shall be effected without undue delay within such a period as normally required for the completion of transfer formalities, in any case not exceeding six months. The compensation shall include interest until the date of payment at an appropriate commercial rate as determined by the Central Bank of the Contracting Party.

(2) The provisions of paragraph (1) of this Article shall also apply to the returns from an investment as well as, in the event of liquidation, to the proceeds from the liquidation.

Article 6 *Repatriation of Investment and Returns*

(1) Each Contracting Party shall, in conformity with its laws and regulations, allow without restrictions or undue delay, in any case within a period not exceeding six months the transfer in any convertible currency of:

a) the net profits, dividends, royalties, technical assistance and other fees, interest and other returns accruing from any investment of

tuvat tuotot;

b) toisen sopimuspuolen sijoittajien tekemän sijoituksen kokonaisesta tai osittaisesta lakauttamisesta tai myynnistä saatava tuotto;

c) sopimuspuolen sijoittajien toisen sopimuspuolen sijoittajilta saamien lainojen sellaiset takaisinmaksua koskevat varat, jotka molemmat sopimuspuolet ovat tunnustaneet sijoituksiksi; ja

d) sijoitukseen liittyvässä työssä toisen sopimuspuolen alueella työskentelevien sopimuspuolen kansalaisten ansiotulot.

(2) Sopimuspuolten tulee myös sallia sellaisen irtaimen omaisuuden vapaa siirtäminen alueeltaan, joka muodostaa osan toisen sopimuspuolen sijoittajan sijoituksesta.

(3) Sopimuspuolet sitoutuvat soveltamaan tämän artiklan 1 ja 2 kappaleessa tarkoitettuihin siirtoihin yhtä edullista kohtelua kuin ne soveltavat kolmannen valtion sijoittajien tekemistä sijoituksista aiheutuviin siirtoihin.

7 artikla

Muiden lakien soveltaminen

Jos sopimuspuolen lainsäädäntö tai kansainvälisen oikeuden mukaiset nykyiset tai myöhemmin syntyvät velvollisuudet sopimuspuolten välillä tämän sopimuksen lisäksi sisältävät yleisen tai erityisen oikeussäännön, jonka nojalla toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksia kohdellaan edullisemmin kuin mitä tässä sopimuksessa määrätään, tällaisella oikeussäännöllä on etusija siltä osin kuin se on tätä sopimusta edullisempi.

8 artikla

Sopimuspuolen ja sijoittajan väliset riitaisuudet

(1) Sopimuspuolen sijoittajan ja toisen sopimuspuolen väliset oikeudelliset riitaisuudet, jotka koskevat ensiksi mainitun sijoitusta viimeksi mainitun alueella ja joista ei ole päästy sovintoon kolmen kuukauden kuluessa kirjallisen vaatimuksen esittämisestä, voidaan jommankumman riitapuolen vaatimuksesta alistaa ratkaistavaksi joko:

a) Sijoituksia koskevien riitaisuuksien kansainväliselle ratkaisu- ja sovittelukeskukselle (jäljempänä "keskus") ottaen huomioon Wa-

the investors of the other Contracting Party;

b) the proceeds from the total or partial liquidation or sale of any investment made by investors of the other Contracting Party;

c) funds in repayment of borrowings by investors of one Contracting Party from the investors of the other Contracting Party which both Contracting Parties have recognized as investments; and

d) with regard to nationals of the other Contracting Party, who are employed in connection with an investment in its territory, the earnings of such nationals.

(2) The Contracting Parties shall also allow free transfer from their territories of movable property constituting part of an investment by an investor of the other Contracting Party.

(3) The Contracting Parties undertake to accord to transfers referred to in paragraph (1) and (2) of this Article treatment as favourable as that accorded to transfers originating from investments made by investors of any third country.

Article 7

Application of other Laws

If the provisions of law of either Contracting Party or obligations under international law existing at present or established hereafter between the Contracting Parties in addition to the present Agreement contain a regulation, whether general or specific, entitling investments by investors of the other Contracting Party to a treatment more favourable than is provided for by the present Agreement, such regulation shall to the extent that it is more favourable prevail over the present Agreement.

Article 8

Disputes between a Contracting Party and an Investor

(1) Any legal dispute between an investor of one Contracting Party and other Contracting Party concerning an investment of the former in the territory of the latter which has not been amicably settled during three months from written notification of a claim may, at the request of either Party to the dispute, be submitted for settlement either to:

a) the International Centre for Settlement of Investment Disputes (hereinafter called "the Centre") having regard to the applicable pro-

shington D.C.:ssä 18 päivänä maaliskuuta 1965 tehdyn Valtioiden ja toisten valtioiden kansalaisten välisten sijoituksia koskevien riitaisuuk-sien ratkaisemista koskevan sopimuksen sovel-tuvat määräykset, sikäli kuin molemmat sopi-muspuolet ovat tulleet mainitun sopimuksen osapuoliksi; tai

b) kansainväliselle ad hoc -välimiesoikeudel-le, joka perustetaan Yhdistyneiden kansakun-tien kansainvälisen kauppalakikomission voi-massa olevien välimiesmenettelyä koskevien sääntöjen nojalla. Riidan osapuolet voivat kir-jallisesti sopia muutoksista näihin sääntöihin.

(2) Tämän artiklan 1 kappaleen niistä mää-räyksistä huolimatta, jotka koskevat riidan alistamista välimiesmenettelyyn, sijoittajalla on oikeus valita sovittelumenettely ennen kuin riita alistetaan välimiesmenettelyyn.

(3) Sopimuspuolet tunnustavat välitystuo-mion ja panevat sen täytäntöön vuonna 1958 New Yorkissa tehdyn Ulkomaisten välitystuo-mioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevan yleissopimuksen mukaisesti.

9 artikla

Sopimuspuolten väliset riidat

(1) Sopimuspuolten väliset riidat tämän so-pimuksen tulkinnasta ja soveltamisesta on mahdollisuuksien mukaan ratkaistava diplo-maattiteitse.

(2) Jollei sopimuspuolten välistä riitaa kyetä näin ratkaisemaan, se on saatettava jomman-kumman sopimuspuolen pyynnöstä välimiesoi-keuden ratkaistavaksi.

(3) Sellainen välimiesoikeus perustetaan jo-kaista eri tapausta varten seuraavalla tavalla. Kahden kuukauden kuluessa välimiesmenette-lyä koskevan pyynnön saamisesta kumpikin sopimuspuoli nimittää yhden oikeuden jäsenis-tä. Nämä kaksi jäsentä valitsevat sitten sellai-sen kolmannen valtion kansalaisen, joka nimi-tetään molempien sopimuspuolten suostumuk-sella oikeuden puheenjohtajaksi. Puheenjohtaja on nimitettävä kahden kuukauden kuluessa kahden muun jäsenen nimittämisestä.

(4) Jos tämän artiklan 3 kappaleessa mää-rättyjen aikojen kuluessa tarvittavia nimityksiä ei ole suoritettu, jompikumpi sopimuspuoli voi muun sopimuksen puuttuessa pyytää Kansain-välisen tuomioistuimen puheenjohtajaa suorit-tamaan tarvittavat nimitykset. Jos puheenjoh-taja on jommankumman sopimuspuolen kan-

visions of the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Na-tionals of other States opened for signature at Washington D.C. on 18 March 1965, in the event both Contracting Parties shall have be-come a party to this Convention; or

b) an international ad hoc arbitral tribunal established under the Arbitration Rules of the United Nations Commission on International Trade Law as then in force. The Parties to the dispute may agree in writing to modify these Rules.

(2) Notwithstanding the provisions of para-graph (1) of this Article relating to the submis-sion of the dispute to arbitration the investor shall have the right to choose the conciliation procedure before the dispute is submitted for arbitration.

(3) The arbitral awards shall be recognized and enforced by the Contracting Parties in accordance with the 1958 New York Conven-tion on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards.

Article 9

Disputes between Contracting Parties

(1) Disputes between the Contracting Parties concerning the interpretation or application of this Agreement should, if possible, be settled through diplomatic channels.

(2) If a dispute between the Contracting Parties cannot thus be settled, it shall upon the request of either Contracting Party be submit-ted to an arbitral tribunal.

(3) Such an arbitral tribunal shall be consti-tuted for each individual case in the following way. Within two months of the receipt of the request for arbitration, each Contracting Party shall appoint one member of the tribunal. Those two members shall then select a national of a third State who on approval by the two Contracting Parties shall be appointed Chair-man of the tribunal. The Chairman shall be appointed within two months from the date of appointment of the other two members.

(4) If within the periods specified in para-graph (3) of this Article the necessary appoint-ments have not been made, either Contracting Party may, in the absence of any other agree-ment, invite the President of the International Court of Justice to make the necessary appoint-ments. If the President is a national of either

salainen tai jos hän on muulla tavoin estynyt täyttämästä sanottua tehtävää, varapuheenjohtajaa on pyydetävä suorittamaan tarvittavat nimitykset. Jos varapuheenjohtaja on jomman kumman sopimuspuolen kansalainen tai jos myös hän on estynyt täyttämästä sanottua tehtävää, Kansainvälisen tuomioistuimen virkaiässä seuraavaa jäsentä, joka ei ole kummankaan sopimuspuolen kansalainen ja joka ei muutoin ole estynyt täyttämästä sanottua tehtävää, on pyydetävä suorittamaan tarvittavat nimitykset.

(5) Välimiesoikeus tekee päätöksensä äänten enemmistöllä. Sen päätös on molempia sopimuspuolia sitova. Sopimuspuolet vastaavat yhtä suurin osuuksin puheenjohtajan ja oikeuden jäsenten kustannuksista. Välimiesoikeus voi kuitenkin päätöksessään määrätä toisen sopimuspuolista vastaamaan suuremmasta osuudesta kustannuksista, ja tällainen päätös on molempia sopimuspuolia sitova. Oikeus päättää omasta menettelytavastaan.

10 artikla

Sijaantulo

Jos sopimuspuoli tai sen nimetty edustaja suorittaa maksun jollekin sijoittajistaan sijoitukseen liittyvän takuun perusteella, toinen osapuoli tunnustaa ensinmainitun sopimuspuolen 9 artiklan mukaisia oikeuksia loukkaamatta tämän sijoittajan oikeuden siirtää omistus- tai muu oikeus tälle sopimuspuolelle ja tämän sopimuspuolen tai sen nimetyn edustajan omistus- tai muuta oikeutta koskevan sijaantulon.

11 artikla

Voimaantulo, voimassaoloaika ja päättyminen

(1) Tämä sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä, kun sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen, että sopimuksen voimaantulon edellyttämät, lainsäädännön mukaiset vaatimukset ovat tulleet täytetyiksi.

(2) Tämä sopimus on voimassa viisitoista vuotta. Tämän jälkeen se on voimassa siihen asti kun on kulunut kaksitoista kuukautta siitä kun jompikumpi sopimuspuolista on ilmoittanut kirjallisesti irtisanomisesta toiselle sopimuspuolelle.

(3) Niiden sijoitusten osalta, jotka on tehty

Contracting Party or if he is otherwise prevented from discharging the said function, the Vice President shall be invited to make necessary appointments. If the Vice President is a national of either Contracting Party, or if he too is prevented from discharging the said function, the member of the International Court of Justice next in seniority who is not a national of either Contracting Party and who is not otherwise prevented from discharging the said function shall be invited to make the necessary appointments.

(5) The arbitral tribunal shall reach its decision by a majority of votes. Such decision shall be binding on both Contracting Parties. The cost of the Chairman and the members of the tribunal shall be borne in equal parts by the Contracting Parties. The tribunal may, however, in its decision direct that a higher proportion of costs shall be borne by one of the two Contracting Parties, and this award shall be binding on both Contracting Parties. The tribunal shall determine its own procedure.

Article 10

Subrogation

If a Contracting Party or its designated Agency makes a payment to any of its investors under a guarantee it has granted in respect of an investment, the other Contracting Party shall, without prejudice to the rights of the former Contracting Party under Article 9, recognize the transfer of any right or title of such investor to that Contracting Party and the subrogation of that Contracting Party or its designated Agency to any right or title.

Article 11

Entry into Force, Duration and Termination

(1) This Agreement shall enter into force thirty days after the date on which the Contracting Parties have notified each other that the legal requirements for the entry into force of this Agreement have been fulfilled.

(2) The Agreement shall remain in force for a period of fifteen years. Thereafter it shall remain in force until expiration of twelve months from the date on which either Contracting Party shall have given written notice of termination to the other.

(3) In respect of investments made prior to

ennen kuin tämän sopimuksen irtisanominen tulee voimaan, 1-10 artiklan määräykset ovat edelleen voimassa kymmenen vuotta sopimuksen voimassaolon päättymisen jälkeen estämättä tämän jälkeen yleisen kansainvälisen oikeuden sääntöjen soveltamista.

Tehty Tallinnassa 13 päivänä helmikuuta 1992 kahtena suomen-, viron- ja englanninkielisenä alkuperäiskappaleena, jotka kaikki ovat yhtä todistusvoimaisia. Tulkintaerimielisyyksissä on englanninkielinen teksti ratkaiseva.

Suomen tasavallan
hallituksen puolesta

Esko Aho

Viron tasavallan
hallituksen puolesta

Tiit Vähi

the date when the termination of this Agreement becomes effective, the provisions of Articles 1-10 shall continue in effect for a further period of ten years after the date of termination and without prejudice to the application thereafter of the rules of general international law.

Done at Tallinn on February 13, 1992, in two originals both in the Finnish, Estonian and English languages, all being equally authentic. In case of dispute, the original in the English language shall prevail.

For the Government of
the Republic of Finland

Esko Aho

For the Government of
the Republic of Estonia

Tiit Vähi